

AUTOMATISCHE BEMONSTERING VAN ZAAIZAAD 2025-2026

De vaste commissie zaaizaden heeft, met inachtneming van de ISTA-Rules, de volgende aanwijzingen voor automatische bemonstering vastgesteld.

De aanwijzingen zijn per hoofdstuk als volgt ingedeeld:

1. Bemonsteringsapparatuur.....	1
2. Opvang van het monster.....	2
3. Ingebruikstelling van de apparatuur.....	2
4. Gebruik van de apparatuur	2
5. Aanvraag voor goedkeuring.....	3
6. Goedkeuring.....	3
7. Toezicht.....	3

1. Bemonsteringsapparatuur

- a. De zaadstroom moet over de volledige doorsnede worden bemonsterd.
- b. Tijdens het opvangen van het primaire monster mag geen zaad of ander materiaal buiten de opvangeenheid terechtkomen.
- c. Bij bemonstering vanuit de zaadstroom moet deze constant zijn. Wordt vanuit een bunker bemonsterd, dan mag het zaad op het moment van bemonstering niet in beweging zijn.
- d. De instelling (sturing) van de apparatuur moet afleesbaar zijn. Tijdens de monsternamen van een partij mag de instelling niet worden gewijzigd.
- e. De werking van de apparatuur moet zichtbaar te maken zijn en desgevraagd continu kunnen worden gevolgd.

2. Opvang van het monster

- a. De bemonsteringsapparatuur moet in een gesloten en ononderbroken verbinding staan met een opvanginrichting.
- b. Alle elementen moeten goed vrij van zaad en ander materiaal te maken zijn.
- c. De geleiding van het monster naar de opvanginrichting moet zo zijn geconstrueerd dat er geen zaad of ander materiaal achter kan blijven noch zaad kan worden toegevoegd c.q. weggenomen.
- d. Bij het opvangen van een monster moet het verzamelcompartiment vooraf en eenduidig zijn geïdentificeerd zodat een rechtstreekse relatie tussen partij en monster is te leggen en dat onbevoegden geen wijzigingen aan kunnen brengen.
- e. De monsteropvanginrichting moet zo zijn geconstrueerd dat de monstername zichtbaar te volgen is.
- f. Het volledige monster moet het verzamelcompartiment tot een vooraf vastgesteld minimum niveau vullen.
- g. De monsteropvanginrichting moet zo zijn gemaakt dat de partij desgevraagd en op vergelijkbare wijze voor homogeniteitbepaling kan worden bemonsterd.
- h. Er mogen geen veranderingen aan de genomen monsters kunnen worden aangebracht.

3. Ingebruikstelling van de apparatuur

- a. Het bedrijf moet zelf het onderzoek uitvoeren naar de optimale afstelling en besturing van de apparatuur.
- b. De afstelling voor wat betreft monstergrootte en de bemonstering frequentie moet voldoen aan de voorwaarden gesteld in aanwijzing ZZ-02 en de daarop betrekking hebbende instructies.
- c. Bij het indienen van een aanvraag voor ingebruikstelling moet de gebruiker aantonen dat de geïnstalleerde apparatuur vergelijkbare resultaten geeft als een door de ISTA gevalideerde manier van handbemonstering. Met het oog daarop moeten via eigen onderzoek minimaal de volgende aantallen partijen volledig worden onderzocht:
  - grassen: 20 (verdeeld over de belangrijkste soorten)
  - andere gewassen: 10Eigen onderzoek is niet noodzakelijk indien het monsternameapparaat door de NAK op type is erkend.

4. Gebruik van de apparatuur

- a. Bij het bedrijf is één medewerker aangewezen die verantwoordelijk is voor de correcte toepassing van genoemde voorwaarden binnen het bedrijf en in die hoedanigheid contactpersoon voor de NAK.
- b. Voor het gebruik en het onderhoud moet het bedrijf per eenheid een registratie bijhouden waarin minimaal de volgende gegevens worden vastgelegd:
  - nummer verzamelcompartiment
  - instelling apparatuur
  - partijgegevens (ras, partijnummer en hoeveelheid)
  - vullingniveau verzamelcompartiment
  - paraaf schoonmaken
  - onderhoudsactiviteiten met datum
  - borging verbindingen zoals genoemd onder 2a en 2c.Nummer verzamelcompartiment, instelling, partijgegevens en vulling niveau hoeven niet worden vastgelegd bij apparatuur waarvan de instelling niet kan worden gewijzigd.
- c. Het bedrijf moet beschikken over duidelijke instructies voor de bediening van de apparatuur en die op de betreffende afdeling geïmplementeerd hebben.

5. Aanvraag voor goedkeuring

- a. De aanvraag moet schriftelijk worden gericht aan de NAK.
- b. Bij de aanvraag moet het bedrijf aangeven welke apparatuur, toegepaste procedure en verantwoordelijkheden binnen het bedrijf bij de automatische bemonstering zullen worden toegepast.
- c. Voor verlening van de goedkeuring stelt de NAK een onderzoek in naar de betrouwbaarheid van de aangevraagde apparatuur.

6. Goedkeuring

- a. De goedkeuring, alsmede de voorwaarden waaronder deze is verleend, worden schriftelijk aan de aanvrager bevestigd.
- b. Wijzigingen in de voorwaarden van de verlening, bijv. aanpassing van de apparatuur of procedure, kunnen alleen worden doorgevoerd nadat de aanvrager hiervoor een schriftelijk verzoek aan de NAK heeft gericht. De NAK kan daartoe een nieuw/aanvullend onderzoek instellen.
- c. Indien wordt vastgesteld dat tijdens het gebruik niet aan de voorwaarden wordt voldaan, dan moet tot de volgende actie worden besloten:
  - voorzover de voorwaarden betrekking hebben op de organisatorische aspecten kan worden overgegaan op handmatige bemonstering door de officiële monsternemer totdat de voorwaarden weer zijn vervuld;
  - voorzover de voorwaarden betrekking hebben op de geïnstalleerde apparatuur moet worden overgegaan op bemonstering door de officiële monsternemer totdat de voorwaarden weer zijn vervuld.
- d. Indien bij herhaling blijkt dat niet aan de voorwaarden wordt voldaan kan de NAK de goedkeuring intrekken.

7. Toezicht

De NAK controleert één keer per jaar bij de opstelling en werking van de apparatuur. Bij seizoensgebonden gebruik gebeurt dat bij aanvang van het seizoen. Indien de apparatuur tussentijds gebruikt wordt voor ander materiaal dan zaaizaad, is opnieuw een controle noodzakelijk. Eventueel kunnen handmatig monsters worden genomen en vergeleken met de automatisch genomen monsters.

Dr. N.J. Rietbroek,
Secretaris vaste commissies
pootaardappelen en zaaizaden